

การจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๙

เรื่อง การยกระดับขั้นให้สหกรณ์ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ด้วยกลยุทธ์

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดบึงกาฬ

มาตรฐานสหกรณ์เป็นเครื่องมือสำคัญของกรมส่งเสริมสหกรณ์ สำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมสหกรณ์ให้มีความเข้มแข็ง สามารถเป็นที่พึ่งพาแก่มวลสมาชิกได้ ซึ่งกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้มีการประกาศกำหนดระดับเกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ขึ้นมาใช้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ มาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งใช้เกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ จำนวน ๗ ข้อ และกระบวนการจัดการภายในอีก ๑๓๗ ข้อ ในการประเมินมาตรฐานสหกรณ์โดยวัตถุประสงค์เพื่อวัดความเป็นสถาบันของสหกรณ์ ที่เป็นองค์กรของสมาชิก เป็นการประเมินศักยภาพในการดำเนินงานของสหกรณ์ เพื่อแบ่งระดับสหกรณ์ในการส่งเสริมและพัฒนาของเจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ เป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งก้าวหน้าแก่สหกรณ์ต่อไป ส่วนประโยชน์ที่สหกรณ์ได้รับจากการจัดมาตรฐานสหกรณ์คือ สหกรณ์ได้ทราบถึงสถานะและผลการดำเนินงานของตนเองในภาพรวมเบื้องต้น ทำให้สหกรณ์สามารถกำหนดแนวทางการดำเนินงานหรือแนวทางการพัฒนาให้ผ่านมาตรฐานในแต่ละระดับได้ และสุดท้าย คือ สหกรณ์ได้รับสิทธิบางประการที่กรมส่งเสริมสหกรณ์กำหนด

หากสหกรณ์มีผลการดำเนินงานไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งฝ่ายคณะกรรมการ เจ้าหน้าที่สมาชิก และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ก็จะต้องมาร่วมกันวางแผนพัฒนาให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งแนวทางหนึ่งที่จะพัฒนาปรับปรุงให้สหกรณ์ดำเนินงานให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ทั้ง ๗ ข้อ หรือพัฒนาปรับปรุงในข้อที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ คือ การวางแผนและปฏิบัติการพัฒนาเชิงรุกโดยกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสหกรณ์ ซึ่งกรมส่งเสริมสหกรณ์มีนโยบายและแนวทางในการส่งเสริมให้สหกรณ์มีการนำแผนกลยุทธ์มาใช้ในการดำเนินงานตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๗

การบริหารเชิงกลยุทธ์ เป็นเทคนิควิธีการพัฒนาองค์การให้สามารถอยู่รอด และเจริญก้าวหน้าไปได้ภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและรุนแรง แม้กระบวนการในการจัดการเชิงกลยุทธ์จะค่อนข้างสลับซับซ้อน แต่ก็ เป็นกระบวนการที่ช่วยให้สามารถกำหนดทิศทาง การดำเนินงานและการพัฒนาองค์การได้อย่างรอบคอบ และสามารถที่จะระดมการมีส่วนร่วมของบุคลากรต่างๆ ในองค์การ เพื่อที่จะนำมากำหนดทิศทาง และกลยุทธ์ที่จะเป็นแนวทางในการดำเนินงานร่วมกันด้วย เมื่อทุกคนในองค์การมองเห็นและเข้าใจทิศทางที่องค์การจะมุ่งไป การดำเนินงานที่สอดคล้องประสานกันในระหว่างส่วนต่างๆ ในองค์การก็มีโอกาสเกิดขึ้นได้มาก และเมื่อนั้นศักยภาพที่มีอยู่ในองค์การ ก็จะถูกนำมาใช้ในการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลได้อย่างแท้จริง

ดังนั้น ในการพัฒนาและส่งเสริมสหกรณ์ให้มีความเข้มแข็ง จึงต้องมีการประสานงาน แนะนำส่งเสริม และติดตามให้สหกรณ์ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ สามารถรักษาระดับการผ่านเกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ไว้ ส่วน

สหกรณ์ที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ สามารถดำเนินงานให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ได้นั้นจะต้องมีการจัดทำแผนกลยุทธ์ หรือมีการปรับปรุงแผนกลยุทธ์ที่มีอยู่แล้ว ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของสหกรณ์ที่เป็นอยู่

ในปัจจุบัน โดยมีการวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาและอุปสรรคต่างๆ และกำหนดแนวทางในการแก้ไข โดยใช้กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสหกรณ์มาใช้ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว พร้อมทั้งผลักดันให้มีการนำแผนกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ เพื่อเป็นเครื่องมือและแนวทางในการดำเนินงานให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ และในการแนะนำส่งเสริม การดำเนินงานแก่สหกรณ์ต่างๆ ยังคงต้องใช้แนวทางการส่งเสริมให้สหกรณ์ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ ควบคู่ไปกับการแนะนำการจัดทำหรือปรับปรุงแผนกลยุทธ์ของสหกรณ์ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

๑. จัดประชุมผู้บริหารสหกรณ์และฝ่ายจัดการ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจงเหตุผลและความจำเป็น วัตถุประสงค์ ขั้นตอนปฏิบัติ รวมทั้งหลักเกณฑ์และเงื่อนไขต่างๆ ของการจัดทำหรือปรับปรุงแผนกลยุทธ์ของสหกรณ์

๒. ดำเนินการจัดทำหรือปรับปรุงแผนกลยุทธ์ในสหกรณ์ โดยวิเคราะห์ประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานที่ทำให้สหกรณ์ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน แล้วกำหนดแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมเร่งด่วนเพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว เป็นแผนกลยุทธ์ และแนะนำ ส่งเสริม ติดตามให้มีการนำแผนกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ และเร่งรัดแผนงาน/โครงการ ที่ต้องปฏิบัติเร่งด่วน เพื่อเป้าหมายในการดำเนินงานให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ต่อไป

และแนวทางการส่งเสริมให้สหกรณ์ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ มีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ต้องมีการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของสหกรณ์ย้อนหลังว่า เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ชี้วัดระดับมาตรฐานสหกรณ์แต่ละข้อแล้ว ผลการดำเนินงานในข้อนั้นเป็นอย่างไร ผ่านหรือไม่ผ่าน ถ้าไม่ผ่านข้อใด ให้วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุแห่งการไม่ผ่านเกณฑ์ในข้อนั้น และวางแผนที่จะไปส่งเสริม แนะนำ

ขั้นตอนที่ ๒ ต้องมีการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจเกณฑ์มาตรฐานทุกข้อ และร่วมวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานตามขั้นตอนที่ ๑ กับสหกรณ์และเจ้าหน้าที่เพื่อหาแนวทางแก้ไข หรือแนวทางการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ ๓ ดำเนินการแนะนำ ส่งเสริม การปฏิบัติงานของสหกรณ์ให้เกณฑ์มาตรฐานแต่ละข้อ

ซึ่งหากมีการดำเนินงานตามขั้นตอนดังกล่าวข้างต้นแล้ว คาดว่าจะส่งผลให้สหกรณ์สามารถรักษาระดับการผ่านเกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ และสามารถยกระดับขึ้นให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ ตามเกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ที่กรมส่งเสริมสหกรณ์กำหนด อีกทั้งจะทำให้สหกรณ์ต่างๆ มีการดำเนินงานที่เข้มแข็ง มั่นคง ยั่งยืนและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสมาชิกและสหกรณ์ต่อไป
